

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Oto dziś dzień krwi i chwały, / Oby dniem wskrzeszenia był

Author: Agnieszka Madeja

Citation style: Madeja Agnieszka. (2018). Oto dziś dzień krwi i chwały, / Oby dniem wskrzeszenia był. W: R. Cudak, W. Hajduk-Gawron, A. Madeja (red.), "Na wrywki : 100 cytatów z polskiej poezji i dramatu, które powinien znać także cudzoziemiec" (S. 251-253). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

Oto dziś dzień krwi i chwały, / Oby dniem wskrzeszenia był

O cytacie

Cytat to początkowe słowa pieśni patriotycznej, która nosi tytuł *Warszawianka* (lub *Warszawianka 1831 roku*). Autorem oryginalnego tekstu *La Varsoivienne*, który powstał w języku francuskim w 1831 roku i nawiązuje stylistycznie do *Marsylianki* (fr. *La Marseillaise* – hymn państwowy Francji), jest Casimir François Delavigne (1793–1843). Poeta francuski był pod ogromnym wrażeniem POWSTANIA LISTOPADOWEGO i aby pokazać swoją solidarność z Polakami, przyjął imię Casimir (Kazimierz). Polski przekład pieśni stworzył Karol Sienkiewicz, poeta i historyk, brat dziadka Henryka Sienkiewicza, muzykę zaś skomponował Karol Kurpiński. W pieśni znaleźć można nawiązania m.in. do francuskiej rewolucji lipcowej, kampanii bałkańskiej Rosji w 1829 roku czy bitew napoleońskich.

Polacy mogli usłyszeć *Warszawiankę* pierwszy raz 5 kwietnia 1831 roku w antrakcie przedstawienia w Teatrze Narodowym w Warszawie, orkiestrą dyrygował kompozytor. Pieśń stała się bardzo popularna, śpiewano ją w wielu ważnych dla Polaków momentach, do dziś wykonywana jest na paradach wojskowych. W 1918 roku, po odzyskaniu niepodległości *Warszawianka* była brana pod uwagę przy wyborze HYMNU NARODOWEGO. W okresie międzywojennym jej takty były sygnałem programu drugiego Polskiego Radia.

O autorze i jego twórczości

Karol Sienkiewicz (1793–1860) pisał utwory poetyckie i tłumaczył, ale przede wszystkim zajmował się zbieraniem oraz publikacją materiałów historycznych. Młodość i wczesny etap jego edukacji związane były z Wołyniem i Krzemieńcem. W 1816 roku Karol Sienkiewicz dostał się pod opiekę księcia Adama Jerzego Czartoryskiego, dzięki któremu kształcił się za granicą. Odbył podróże do Niemiec, Szwajcarii i Włoch, był też we Francji i w Wielkiej Brytanii. Pomagał w porządkowaniu i uzupełnianiu zbiorów bibliotecznych Czartoryskich. Około 1823 roku

otrzymał stanowisko kierownika Biblioteki Czartoryskich w Puławach. Po upadku powstania listopadowego wyemigrował do Francji, gdzie związał się z obozem HOTELU LAMBERT. W 1838 roku razem z Adamem Jerzym Czartoryskim i Julianem Ursynem Niemcewiczem założył – jako instytucję WIELKIEJ EMIGRACJI – BIBLIOTEKĘ POLSKĄ W PARYŻU.

Karol Kurpiński (1785–1857) – kompozytor, dyrygent i pedagog. Jego debiut kompozytorski w 1810 roku to kantata ku czci Napoleona. W latach 1811–1821 należał do masonerii, gdzie osiągnął przedostatni stopień wtajemniczenia. Był sławny już w wieku 30 lat. W 1819 roku został nadwornym kapelmistrzem cara Aleksandra I. Dyrygował podczas prawie wszystkich koncertów w Warszawie, m.in. podczas prawykonania *Koncertu fortepianowego f-moll* Fryderyka Chopina 17 marca 1830 roku, z udziałem kompozytora jako solisty. Podczas powstania listopadowego skomponował osiem pieśni powstańczych, w tym *Warszawiankę*.

Nawiązania

Stanisław Wyspiański napisał dramat o powstaniu listopadowym pt. *Warszawianka*. Akcja rozgrywa się w dniu najbardziej krwawej potyczki powstania – bitwy o Olszynkę Grochowską 25 lutego 1831 roku. Powtarzające się słowa pieśni: „Oto dziś dzień krwi i chwały”, odgrywają tu ważną rolę.

Warto wiedzieć

- BIBLIOTEKA POLSKA W PARYŻU (fr. *Bibliothèque polonaise de Paris*) – tu zbierano książki, archiwa i pamiątki narodowe. Źródła podają, że w 1989 roku w Bibliotece było ok. 220 000 woluminów, ok. 5000 map polskich i 7000 rycin z okresu od XVI do XX wieku. W 2013 roku UNESCO wpisało Bibliotekę, Towarzystwo Historyczno-Literackie w Paryżu i Muzeum Adama Mickiewicza w Paryżu do Rejestru Pamięci Świata.
- HOTEL LAMBERT – prawicowy obóz polityczny, który powstał w 1831 roku, po powstaniu listopadowym, na emigracji. Nazwa pochodzi od paryskiej siedziby jego przywódcy księcia Adama Jerzego Czartoryskiego, pałacu, który znajduje się na Wyspie św. Ludwika. Ugrupowanie skupiało głównie arystokrację i ziemiaństwo, opierało się na postanowieniach Konstytucji 3 maja. Konserwatyści dążyli do zaangażowania w sprawę polską państw zachodnich. Po upadku powstania styczenio-

wego działalność Hotelu Lambert polegała przede wszystkim na ratowaniu i propagowaniu dorobku kultury polskiej. Taką funkcję pełniły założone w latach 30. XIX wieku Towarzystwo Historyczno-Literackie i Biblioteka Polska.

- HYMN NARODOWY – zob. **Jeszcze Polska nie zginęła*
- POWSTANIE LISTOPADOWE – zob. **Nam strzelać nie kazano*
- WIELKA EMIGRACJA – patriotyczno-polityczny ruch emigracyjny Polaków w pierwszej połowie XIX wieku, którego bezpośrednią przyczyną był upadek powstania listopadowego. Emigrantami byli przede wszystkim: szlachta, żołnierze powstańczy, politycy, inteligencja, pisarze, artyści, m.in.: Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Józef Bem, książe Adam Jerzy Czartoryski, Fryderyk Chopin i inni. Głównym miejscem emigracji była Francja (najczęściej Paryż).

Bibliografia

- Smaszcz W., 1980: „Warszawianka”, *pieśń powstania listopadowego*. „Poezja”, nr 11.
- Wawrzykowska-Wierciochowa D., 1990: *Wokół „Warszawianki” 1831 roku*. „Muzyka”, nr 4.
- Zieliński A., 1971: *Wstęp*. W: *Poezja powstania listopadowego*. Wybrał i oprac. A. Zieliński. Wrocław.
- <http://a-pesni.org/polsk/warsz1831.htm> [dostęp: 04.07.2017].
- [http://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Warszawianka_\(Oto_dzis_dzien_krwi_i_chwaly_\)](http://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Warszawianka_(Oto_dzis_dzien_krwi_i_chwaly_)) [dostęp: 04.07.2017].
- <http://www.polskieradio.pl/8/433/Artykul/278200,Warszawianka-%E2%80%93-posluchaj-w-Dwojce-zobacz-na-naszej-stronie> [dostęp: 04.07.2017].
- <http://www.polskieradio.pl/f1dad9da-16b6-4310-881e-7cafe4fc8dd3.pdf> [dostęp: 04.07.2017].

Agnieszka Madeja